

ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО ПРОВЕДЕННЯ СПТ З ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ

Соціально-психологічні тренінги (СПТ) на даний час є вельми актуальним видом інтерактивного навчання. Вони відкривають можливість оволодіти необхідними теоретичними знаннями та практичними навичками, змоделювати та випробувати у спеціально створених контрольованих умовах ті чи інші поведінкові алгоритми. Проте особливості сучасної дійсності часто-густо унеможлиблюють проведення тренінгів наживо. Це може бути пов'язано з низкою причин, як-то віддаленість учасників тренінгу у просторі – коли учасники знаходяться в різних містах або взагалі країнах, карантинними заходами, адміністративними обмеженнями тощо. З огляду на ці причини дедалі популярнішим методом проведення тренінгів стає метод онлайн-тренінгів і видається вельми актуальним оглядово проаналізувати його особливості. Цей метод полягає в тому, що використовуючи засоби інтернет-зв'язку, тренер та тренінгова група збираються у віртуальному просторі і проводять тренінг «не виходячи з дому».

Такий підхід має цілий ряд переваг, дозволяючи долати вищезгадані обмеження, проте і накладає низку вимог як технічного, так і особистісного, а також методологічного характеру. Технічна сторона цих вимог полягає в тому, що всі учасники тренінгу мають мати вільний та необмежений(!) доступ до засобів інтернет-комунікації – мати стабільний інтернет-зв'язок, вміти користуватись програмами для інтернет-конференцій та мати засоби аудіо-візуальної комунікації. Особистісна ж сторона зазначених вимог торкається посиленого контролю тренера за групою, оскільки, ряд методів впливу, донесення інформації та контролю взаємодії в групі, що при проведенні тренінгу наживо є доступними та звичайними, при проведенні онлайн-тренінгу стають обмеженими, а іноді взагалі недоступними. Це торкається в першу чергу невербальних методів донесення та отримання, у вигляді фідбеку, інформації, які, при проведенні тренінгу наживо, активно використовуються

всіма учасниками тренінгу, проте при проведенні тренінгу в форматі онлайн, стають суттєво обмеженими у зв'язку з суто технічними особливостями інтернет-комунікації.

Те саме можна сказати про конфлікти, які неминуче – і це природньо, виникають в ході тренінгу. Так, конфлікт, який, при проведенні тренінгу наживо, тренер міг би вирішити використовуючи лише власний харизматичний вплив, може стати невирішуваним при проведенні тренінгу онлайн. Проведення тренінгу в онлайн-форматі і відсутність «живого» спілкування утруднює також і емоційний обмін між учасниками тренінгу та, відповідно, погіршує взаєморозуміння всередині тренінгової групи. Методологічна сторона вказаних вимог знову ж таки пов'язана з особливостями інтернет-комунікації у порівнянні з проведенням заходу наживо. Тренер має зарані чітко уявляти весь процес проведення тренінгу, кому, коли і як надавати слово, як розподіляти групу, якщо тренінг включає в себе групові справи, яким чином будуть проводитись презентації рішень, як будуть відбуватись обговорення результатів тощо і так само чітко притримуватись «розкладу тренінгу», що і взагалі досить непросто, а в онлайн-форматі – і поготів. Тренерські імпровізації, що є характерним, таким, що часто зустрічається і не менш часто являє собою певну «родзинку» елементом тренінгу, в онлайн-форматі є обмежено можливими, оскільки можуть не бути зрозумілі всіма учасниками заходу. Ще одним дуже важливим елементом методологічної частини вимог є час. При проведенні тренінгу онлайн час суб'єктивно сприймається інакше, а тренер отримує більше уваги, знову ж таки, у зв'язку з особливостями інтернет-комунікації. Відтак, для тренера дуже важливим є чіткий таймінг тренінгу задля збереження його динаміки.

Соціально-психологічні тренінги з прийняття рішень є одними з тих тренінгів, які якраз можливо проводити онлайн, оскільки вони, здебільшого, розраховані на особистісне навчання процесу прийняття рішень. Це не виключає групову роботу, однак завдання, що покликані створити базу для подальшого самостійного прийняття рішень, можна відносно легко

масштабувати, таким чином розбивши одну велику групу на багато малих підгруп, що, в свою чергу, суттєво спростить технічну сторону комунікації всередині них. Разом з тим на них теж розповсюджуються особливості та обмеження, що їх накладає інтернет-комунікація, відтак деякі з проблем, що є характерними для інших видів тренінгів, існують і тут. Наприклад, процес обговорення результатів тренінгу. Як вже було сказано, інтернет-комунікація створює певні обмеження в особистісній взаємодії, відтак те, що тренер міг би помітити при проведенні тренінгу наживо, при проведенні онлайн-тренінгу може лишитись за межами його уваги. Це можуть бути жести, міміка, пози, тон, інтонація та інші засоби невербальної комунікації, які несуть в собі велику кількість інформації важливої як для тренера, так і для тренінгової групи та і тренінгової взаємодії взагалі.

Таким чином, можна стверджувати, що проведення соціально-психологічних тренінгів в тому числі – і з прийняття рішень, у форматі онлайн є ефективним лише в разі урахування особливостей даного формату. Ці особливості можна поділити на три групи: технічні, особистісні та методологічні. Перші пов'язані з суто технічною стороною проведення тренінгу – наявністю інтернет зв'язку та технічних засобів; другі – з обмеженістю методів донесення інформації та отримання фідбеку; треті ж – з динамікою та таймінгом тренінгу.